

Przedmowa

Przedkładana Czytelnikowi praca poświęcona została normatywnemu modelowi przedsądowej nieodpłatnej pomocy prawnej w Polsce. Całość opracowania stanowi wynik kilkuletnich badań nad problematyką nieodpłatnej pomocy prawnej na etapie przedsądowym, prowadzonych głównie z perspektywy unormowań Konstytucji RP z 2.4.1997 r. Rozważania koncentrują się bowiem wokół przewodniego pytania, które z unormowań Konstytucji RP z 2.4.1997 r., w jakim zakresie i kierunku, determinują – obowiązujący w Polsce – normatywny model przedsądowej nieodpłatnej pomocy prawnej?

W pracy przyjęto rozumienie „przedsądowej nieodpłatnej pomocy prawnej” spójne z uregulowaniami ustawowymi w latach 2015–2018. W rozważaniach normatywnym punktem odniesienia stały się regulacje ustawy z 5.8.2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (w brzmieniu nadanym ustawą z 15.6.2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2018 r. poz. 1467).

W pracy – poza rozważaniami o charakterze konstytucyjnoprawnym – podjęto również próbę wskazania regulacji prawa międzynarodowego, prawa w systemie Rady Europy oraz prawa unijnego, które wpłynęły i nadal wpływają na model przedsądowej nieodpłatnej pomocy prawnej?

Udzielenie odpowiedzi na tak postawione pytania wymagały podjęcia analizy z perspektywy konstytucyjnoprawnej, jak i z uwzględnieniem zagadnień o charakterze teoretycznoprawnym, prawnoporównawczym i – w pewnym zakresie – historycznoprawnym. Ponadto pożądane stało się uwzględnienie praktyki wdrażania w życie normatywnego modelu przedsądowej nieodpłatnej pomocy prawnej.

Wielopłaszczyznowa analiza służyła, z jednej strony, uwidocznieniu zakotwiczenia nieodpłatnej pomocy prawnej na etapie przedsądowym w unormowaniach konstytucyjnych oraz międzynarodowych, z drugiej zaś strony – umożliwiła wskazanie kierunków zmian w ustawodawstwie. W tym znaczeniu praca stanowi głos autora w debacie nad właściwym normatywnym kształtem modelu przedsądowej nieodpłatnej pomocy prawnej.

Składam serdeczne podziękowania wszystkim, dzięki którym możliwe było powstanie tej monografii.

Dziękuję Profesor *Krystynie Chojnickiej* za otoczenie mnie opieką we wcześniejszych stadiach edukacji prawniczej oraz za inspirację do podejmowania badań naukowych.

Wyrazy podziękowania adresuję do Profesora *Mariana Grzybowski*ego za wnikliwą recenzję pracy oraz okazaną życzliwość na niektórych etapach prowadzonych badań.

Dziękuję też pozostałym recenzentom pracy: Profesorowi *Tomaszowi Barankiewiczowi* za przekazanie uwag o charakterze teoretycznoprawnym, a także Profesorowi *Piotrowi Doboszowi* za zwrócenie uwagi na wątki administracyjnoprawne. Uwzględnienie tych uwag recenzentów wzbogaciło pracę.

Wdzięczność chciałem wyrazić Profesor *I. Lipowicz* oraz Profesorowi *A. Zollowi* – byłym Rzecznikom Praw Obywatelskich – za cenne praktyczne wskazówki oraz spostrzeżenia dotyczące świadczenia poradnictwa prawnego i obywatelskiego poczynione z „perspektywy rzecznikowskiej”.

Pragnę podziękować promotorowi mojej rozprawy doktorskiej Profesorowi *Krzysztofowi Wojtyczkowi* oraz wszystkim osobom, które kształtowały moją wiedzę w trakcie studiów na Wydziale Prawa i Administracji UJ.

Pragnę podziękować pracownikom: Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Biura Rzecznika Praw Dziecka oraz Ministerstwa Sprawiedliwości za udostępnione dane statystyczne dotyczące udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz Ośrodkowi Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych, jak również Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Krakowie za udostępnione materiały w zakresie edukacji prawnej. Dziękuję władzom Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie.

Serdeczne podziękowania składam moim Rodzicom za wsparcie.